

Československý zlatý poklad ukradli nacisté, Američané ho pak nechtěli vrátit. Kolik tun zlata se k nám dostalo zpět?

 zoom.iprima.cz/zajimavosti/ceskoslovensky-zlaty-poklad-naciste

Zajímavosti

20. února 2022 08:15

Mojmír Sedláček

Hrdinové filmu Památkáři rovněž hledali nacisty ukradené zlato a cennosti Zdroj: Columbia Pictures

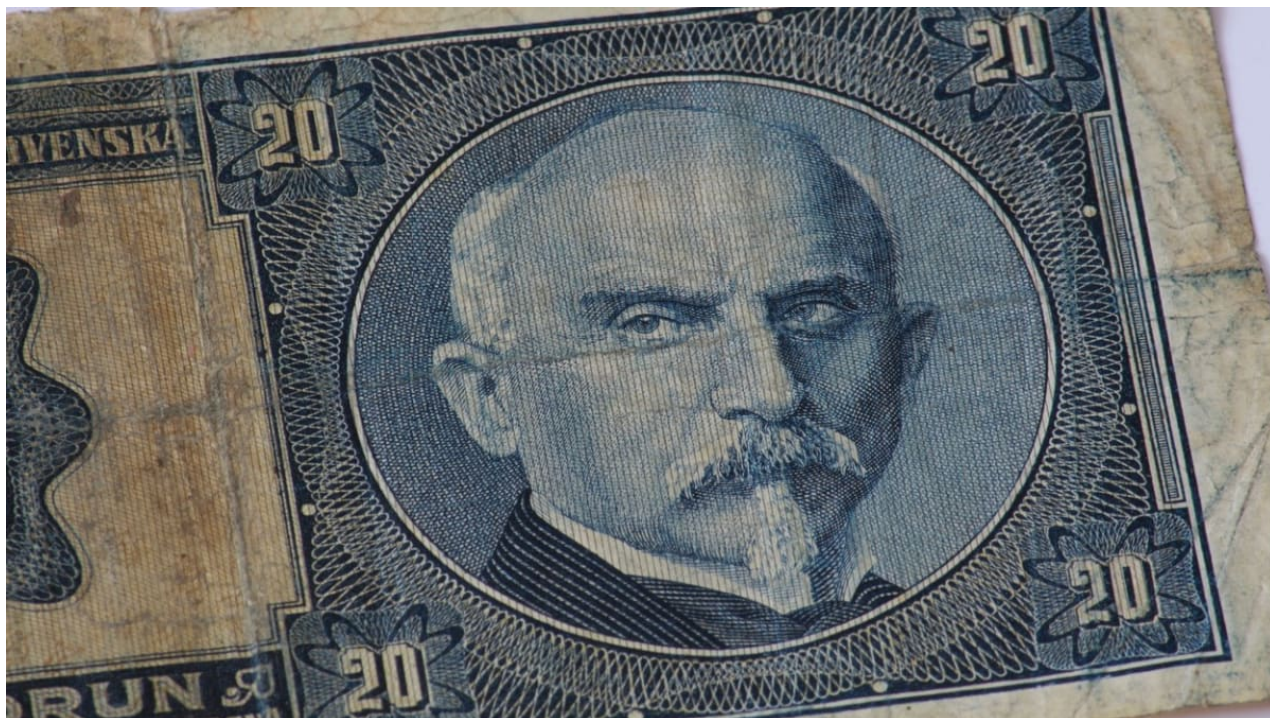
Národní zlatá rezerva symbolizuje nejen státní suverenitu, ale i jeho ekonomickou nezávislost. Touto cestou se vydalo i Československo, ale historie jeho zlaté rezervy byla velmi pohnutá.

Hitlerovo rozsáhlé zbrojení ve druhé polovině 30. let si vybralo nemalou daň. Německá státní pokladna byla přípravou na válku silně zasažena, a tak při následném anektování Rakouska a Sudet a vytvoření Protektorátu Čechy a Morava nešlo jen o politicko-

mocenské cíle, nýbrž i o ty finanční. Takzvaný anšlus Rakouska (tedy připojení území k Německé říši) umožnil Hitlerovi nejen přístup k rakouské státní pokladně, ale i k zásobám zlata v rozsahu 78 tun. Obdobné cíle pak nacisté sledovali i při obsazení Československa.

Zlaté plné emocí

Naše zlaté zásoby navíc měly vcelku pohnutou historii. Ta se datuje do roku 1918, kdy první československá vláda nechala vytvořit zlatou rezervu. Jednalo o součást plánu ministra financí Aloise Rašína, jenž se snažil oddělit majetek bývalého Rakouska-Uherska od toho nového, československého. Zlatou rezervu tak vedle 12 tun zlata z Rakousko-uherské banky tvořilo i množství darů – národní sepjetí Čechoslováků se projevilo i finančně, a ačkoli tyto dary měly reálně zanedbatelnou hodnotu, emociálně se pro občany čerstvě vzniklého státu jednalo o podstatnou věc. Shromážděné bohatství se během první republiky ještě navyšovalo a roku 1938 činilo bezmála 95 tun zlata.

Alois Rašín na dvacetikorunové bankovce z roku 1926 Zdroj: profimedia.cz

O to bolestivější bylo, že v souvislosti s vyhlášením Protektorátu Čechy a Morava v březnu roku 1939 Němci velkou část nastřádaného zlata zabavili. Z bezpečnostních důvodů byla většina zlaté rezervy uložena ve více evropských bankách, především v Anglii a Švýcarsku; ani tato pojistka však nakonec nepomohla. Po ustavení Protektorátu byli zaměstnanci Národní banky československé pod hrozbou smrti donuceni k odeslání příkazů do Londýna, aby Britové české zlato poslali Němcům. Přestože se úředníci pokoutně snažili prostřednictvím velvyslanectví Velké Británie a Francie transakci zabránit, k převedení zdrojů nakonec skutečně došlo. Winston Churchill později akci pojmenoval jako „finanční Mnichov“ a nacistické Německo tak mohlo díky desítkám tun zlata zase chvíli financovat své válečné běsnění.

Nekonečné průtahy

Po skončení války v roce 1945 československá vláda vyčíslila ztráty zlata na 45,5 tuny a v tu chvíli došlo k zahájení dekády trvajícího mezinárodního sporu, jak s tímto dluhem naložit. Prvních několik tun zlatých mincí se do Československa dostalo už v roce 1947, následně však britská i americká strana začaly stupňovat své požadavky. Britové počítali dluhy československé exilové vlády i výzbroj našich letců z RAF (což v zásadě znamená, že Britové chtěli po Čechoslovácích zaplacení za účast našich vojáků v jejich armádě), Američané zase požadovali náhrady znárodněného majetku některých svých občanů v Československu po roce 1948.

Čeští piloti se během války angažovali v britské RAF Zdroj: profimedia.cz

Vyjednávání se táhla řadu let a během 60. i 70. let opakovaně troskotala na neochotě československých vlád zaplatit nepřiměřeně vysoké částky americké straně za samotné zprostředkování transakce – vzhledem k tomu, že se jednalo o desítky milionů dolarů, nelze se tomu divit. Až počátkem 80. let se obě strany dohodly a 20. února 1982 přiletělo na curyšské letiště 18,4 tuny nacisty uloupeného zlata, což tehdy bylo kolem 250 milionů dolarů. Britská strana se tak konečně dočkala splacení válečného dluhu ve výši 24 milionů liber, Američané obdrželi přes 80 milionů dolarů. Československo tak po více než 40 letech dostalo zpět svou vybojovanou zlatou rezervu, tedy alespoň její část.

Po vzniku samostatné České republiky se přemýšlelo nad tím, jak se zlatou rezervou naložit. Česká národní banka většinu pokladu koncem 90. let rozprodala s tím, že jiné investiční komodity jsou oproti zlatu výhodnější. Tato očekávání se však v dlouhodobém horizontu spíše nepotvrdila, neboť cena zlata šla oproti hodnotě, za kterou ČNB rezervy prodala, výrazně nahoru.

Mojmír Sedláček

redaktor FTV Prima

Všechny články
autora

Nenechte si ujít novinky Prima Zoom!

Odesláním formuláře souhlasíte s podmínkami zpracování osobních údajů

